

JEDNOŚĆ NARODOWA

Nr. 11.

Białystok dnia 18 marca 1945

Rok 1

Dwie Konstytucje

Konstytucja cywilizacja i ustroju państwa i jest podstawą jego znaczenia w życiu każdego narodu. Ten z kolei, przepisów i urządzeń państwa, oraz w prawach i obowiązkach obywateli, jest regulatorem stosunków państwowych i społecznych w danym kraju. Konstytucja kształtuje byt zarówno narodu, jak państwa i dla tego w życiu każdej państwowej jest zagadnienie konstytucyjne jest sprawą o pierwszorzędnej wadze.

Nie ten jednakże, że po traktacie moskiewskim w r. 1944 pomiędzy przedstawicielami emigracji londyńskiej a P.K.W.N. u rozłoży się przedewszystkiem o sprawę konstytucyjną. Londyńczycy nie chcieli wyrzec się reakcyjnej konstytucji kwietniowej z r. 1935, w owym czasie gdy reprezentanci P.K.W.N. uznawali za jedyną nielegalną — demokratyczną konstytucję z r. 1921. Spółką konstytucyjną był więc spór między reakcją a demokracją.

Zestawienie podstawowych artykułów obu Konstytucji w dostatecznej mierze uważamy jak zasadnicze i głębokie różnice dzielą te ustawy. Ponadto jest rzecz wyszczególnionej charakterystycznej zestawienie warunków i okoliczności w jakich odbyło się ich uchwalenie.

A więc Konstytucja 1921 r. została uchwalona przez Sejm Ustawodawczy, obrany przez głosowanie powszechne, równe, tajne, bezpośrednie, proporcjonalne. W ten sposób była ona odbiciem pragnień narodu.

A Konstytucja 1935 r. Uchwalono ją w sposób oszukawczy. Przedewszystkiem Sejm, który ją opracował, był obrany w sposób krągły, z zasadami sprawiedliwości, wobec wyborców stosowano przynajmniej policjant, fałszowano obliczanie głosów i terror wyborczy" szalał w pełni. Samo uchwalenie Konstytucji było typowym szwindlem sanacyjnym. Nie mogąc uzyskać ustawowej większości posłów, potrzebnej do zmiany konstytucji, ówczesny marszałek sejmu Carl ogłosił posiedzenie za zamkniętymi drzwiami, a wówczas posłowie opozycji opuścili salę obrad. Do pozostałych posłów sanacyjnych zwrócił się marszałek Carl tłumacząc, że do zmiany konstytucji potrzeba 2/3 głosów nie ogółu posłów, lecz 2/3 posłów obecnych na sali. Rozpoczęło się odczytywanie tekstu nowej konstytucji i to w błyskawicznym tempie, by ukonczyć je przed powrotem na salę posłów opozycyjnych. Ten podstęp udał się i konstytucja została uchwalona jednomyślnie przez posłów sanacyjnych. Oczywiście, takie uchwalenie konstytucji było jaskrawym bezprawiem i nie posiadało żadnej mocy obowiązującej.

A teraz porównamy zasadnicze tezy obu konstytucji.

Konstytucja z 1921 r. niedwuznacznie stwierdza, iż "władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu". Władzę tę wykonywa naród przez sejm i senat, przez prezydenta i ministrów oraz przez niezawisłe sądy. Ponadto w art. 96 są wyszczególnione zasady demokratyczne,

które gloszą równość wszystkich obywateli wobec prawa. Konstytucja z Marcowa znosi wszelkie przywileje rodowe oraz stanowe i nie uznaje żadnych "herbow" ani tytułów ródowych. W ten sposób państwo nasze otrzymało podstawy demokratyczne.

Natomiast Konstytucja 1935 r. jawnie ustala w Polsce regim dyktatorski. Na czele państwa stoi prezydent, skupiający w swej osobie jednolitą i niepodzielną władzę państwową (art. 21) przyczem ten samowładca nie jest odpowiedzialny ani cywilnie, ani parlamentarnie, ani konstytucyjnie (art. 15). Coprawda odpowiada on "wobec Boga i historii", ale rządy sanacyjne świetnie udowodniły, jak znikomym hamulcem dla egoistycznych ambicji i zapędów jest podobna "odpowiedzialność".

Konstytucja marcową, oparta o zasadę zwierzchnictwa narodu, uznawała prezydenta za jeden z organów władzy wykonawczej i dlatego nakładała na niego odpowiedzialność konstytucyjną. Konstytucja kwietniowa zaś uznaje prezydenta jako czynnik nadzeczny i zwierzchniczy, a nie jako organ władzy gdyż w art. 31m wylicza organy państwa i ustala, że te organy są pod zwierzchnictwem prezydenta: rząd, sejm, senat, siły zbrojne, sądy i kontrolę państwową podlegającą jemu. A więc w Polsce nie ma instytucji czy forum, przed którymi mógł stanąć prezydent.

Z ostatniej chwili

Wiadomości z frontu wschodniego

Wojska III-go Frontu białoruskiego, kontynuując ofensywę na południowy zachód od Krolewca zajęły miejscowości: Kranzberg, Heitzeswalde oraz szereg innych.

Nasutek ostatnich sukcesów wojsk radzieckich w kierunku na pld. zachł. od Krolewca został "worek" wschodnio-pruski rozdzielony na dwa izolowane mniejsze "worki".

W rejonie Gdańska trwają w dalszym ciągu skuteczne walki likwidacyjne otoczonych tam wojsk niemieckich.

W walkach na tym odcinku frontu wzięto do niewoli przeszło 600 niemieckich żołnierzy i oficerów.

W dniu 15-ym marca wzięto do niewoli ponad 700 jeńców.

Na drodze do Szczecina wojska radzieckie prowadziły walki widacyjne z otoczonym na lewym brzegu rzeki Odry oddziałami nieprzyjacielskimi. Zajęto miasto Greifenhagen oraz wiele innych miejscowości.

Wojna lotnicza

Lotnictwo alianckie 24 noc zrzędu atakowało Berlin.

Wczoraj popołudniu około 700 ciężkich bombowców amerykańskich

Gdy przejdziemy do praw obywatelskich, to Konstytucja 1921 r. wyraźnie i niedwuznacznie gwarantowała wolność osobistą, nietykalność mieszkańca, wolność przekonań i prasy; tajemnicę korespondencji, ponadto obywatele posiadają prawo koalicji, zgromadzenia się i zawiązywania stowarzyszeń. Gdyby zaś zaistniały wyjątkowe okoliczności, wymagające czasowego zawieszenia tych praw, to ustawa konstytucyjna dokładnie wyszczególnia. Dla uniknięcia możliwych nadużyć ze strony rządu, Konstytucja nakazuje, by zawieszenie praw obywatelskich było akceptowane przez sejm.

Co się tyczy Konstytucji 1935 r., to wprawdzie wspomina ona o prawach obywatelskich, lecz nie daje gwarancji, iż prawa te będą przestrzegane. Mam więc art. 78, pozwalający rządowi na wprowadzenie stanu wyjątkowego bez zgody sejmu.

Oto jaka "Konstytucja" chciał obdarzyć nas "rząd" londyński! Tym zadaniem odślonił ów "rząd" swe prawdziwe oblicze: spod maski rzekomego demokratyzmu wyjrzało dobrze znane oblicze sanacyjnego molocha.

W. I

Pamiętaj o żołnierzu

zaatakowało kwatery niemieckiego sztabu generalnego w Zossen miejscowości oddlegiej o 20 klm. od Berlina. Lotnictwo niemieckie nie stawiało oporu.

Bombardowano również w dniu wczorajszym miasto Hagen, fabryki benzolu w Essen i rafinerię rafiny koło Hanoweru.

W noc bombowce amerykańskie dokonały nalotu na Mannheim i Erfurt.

Bombowce amerykańskie zrzuciły 2,5 tys. bomb na m. Kobe w Japonii. Miasto stoi w płomieniach.

• We Włoszech

oddziały 5-tej Armii we Włoszech posunęły się wczoraj o 3 klm. naprzód w kierunku Bolonii.

Wielka Brytania przelała drogą powietrzną do Francji 4500 litrów syropu głogowego dla dzieci polskich, które wywiezione zostały do Francji wraz z rodzinami do robót okopowych. — Ofiarowany syrop głogowy zawiera w dużej ilości witaminę C.

Paul Winterton donosi z Moskwy o uporczywych bojach nad Nissą. Niemiecki komentator radiowy von Hanmer oznajmił o rozpoczęciu ofensywy wojsk sowieckich w kierunku Szczecina.

Magistrala Kolonia-Frankfurt przerwana

Z głównej kwatery wojsk sprzymierzonych donoszą, że 1 Armia Amerykańska rozsełała w dalszym ciągu swój przyczółek mostowy pod Remagen, który jest obecnie 10 km. głęboki i 18 km. szeroki. Z liczby ponad 300 samolotów niemieckich, które ostatnio atakowały przyczółek stracono 111.

Czołowe oddziały amerykańskie pod dowództwem generała Pattona sforsowały Mozelę. Na wschodnim brzegu rzeki utworzono cztery silne przyczółki, z których jeden znajduje się w pobliżu Koblenca. Jest on obecnie 14 km. szerokości i 10 km. głębokości.

Między Trewirem i Saarburgiem nieprzyjaciel stawia silny opór. W dniu dzisiejszym Niemcy przeprowadzili na tym odcinku 3 silne ataki, które odparto z dużymi stratami dla wroga — Wzięto 2000 jeńców.

Z Katowic

W niedzielę, 18-go marca, odbędzie się w gmachu Województwa w Katowicach wielka manifestacja z okazji połączenia Zagłębia Dąbrowskiego i Śląska w jedno Województwo.

Promocja na Rynku Krakowskim

Na Rynku Krakowskim, pod wieżą ratuszową, w miejscu gdzie Tadeusz Kościuszko składał przysięgę Narodowi Polskiemu, odbędzie się promocja 700 absolwentów szkoły puchorzących na oficerów Wojska Polskiego.

Z Uniwersytetu Jagiellońskiego

Jeden z najważniejszych instytutów Uniwersytetu Jagiellońskiego Instytut Słowiański objmuje 11 katedr reprezentujących językoznawstwo i literatury wszystkich narodów słowiańskich.

Komunikat

Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej zawiadamia, że w dniu 23 marca br. o godz. 9-iej rano w lokalu świetlicy Okręgowej Rady Związków Zawodowych w Białymstoku przy ul. Sienkiewicza Nr. 53 odbędzie się posiedzenie Wojewódzkiej Rady Narodowej z następującym porządkiem dziennym:

1. Poprawki do protokołu posiedzenia Rady z dn. 10. II. 1945 r.
2. Sprawozdanie Prezydium.
3. Sprawy bieżące.
4. Sprawy zdrowia publicznego.
5. Sprawozdanie pełnomocnika wojewódzkiego do reformy rolnej w akcji nowowyzwolonych powiatach.
6. Wybory Komisji Rady.

Posiedzenia Rady są jawne, preto każdy może być obecny.

Perspektywy rozwoju przemysłu ceramicznego w woj. białostockim

Przemysł ceramiczny znajdujący się na terenie woj. białostockiego jest dość liczny i do roku 1934 czynił województwo samowystarczalnym w zakresie potrzeb fabrykatów ceramicznych. W pierwszym rzędzie były to cegielnie, kaflarnie, łachówczarnie i garniarnie znajdujące się wyłącznie w rękach prywatnych. Jeśli chodzi o cegielnie, garniarnie i łachówczarnie, to były one rozrzucone po całym województwie, natomiast kaflarnie niniejszej były skoncentrowane w grupach (a mianowicie Białystok, Siemiatycze, Włocławek).

W okresie okupacji Niemcy szczególnie naciskał na zwiększenie produkcji Sro i kaflami posługiwali się nasi okupanci są ogólnie znane. Dlatego w produkcji kaflami pozostał w rezultacie tylko nieliczny, natomiast jeśli chodzi o cegielnie, łachówczarnie i garniarnie, to zostały one w całości zniszczone. W tym czasie zostały spalone i zniszczone wszystkie cegielnie, łachówczarnie i garniarnie. W tym czasie zostały spalone i zniszczone wszystkie cegielnie, łachówczarnie i garniarnie.

Państwo nasze posiada w woj. białostockim kilka zakładów ceramicznych. W tym czasie zostały spalone i zniszczone wszystkie cegielnie, łachówczarnie i garniarnie. W tym czasie zostały spalone i zniszczone wszystkie cegielnie, łachówczarnie i garniarnie.

Rozpoczęte z stały prace przygotowawcze przed sezonem reglarckim. Rok 1945 powinien dać na odbudowę państwa około 6 milionów sztuk startantowej cegły. Zorganizowany przez zespół stałych pracowników oraz jedna kaflarnia rozpoczęła wypalanie dopięci i produkcję naczków do szagania żywy dla Dywizji Lasów Państwowych.

Organizacja grup siemiatyckich była przystępną do produkcji kaflami i łachówkami. W stadium organizacji jest grupa łachówczarna, która w sezonie wiosennym powinna rozpocząć produkcję.

Najbliższymi problemami do rozwiązania są transport i opał.

Państwowe Zakłady Ceramiczne znajdują się w sytuacji nie tylko sa-

możystarczająca ale i jednocześnie włożyć swój wkład w dzieło odbudowy państwa. Zarówno personel administracyjny jak i robotnicy fabryk, mając na względzie dobro ogólne nie szczeni trudu nad uruchomieniem zakładów. Przykładem może służyć ob Rybak z Siemiatycz, który przez lata okupacji przechowywał 13 ton polewy białej, która pomijając jej wysoką cenę (100 tys. zł.) stanowi produkt nie do zdobycia. Podobne wypadki zdarzają się często, kiedy robotnicy samoprzutań ofiarowują coś dla wspólnej idei.

Stworzone na fabrykach Rady Zakładowe nie tylko bronią interesów robotnika, ale jednocześnie dbają o samą fabrykę i pracę.

Działalność

Wszyscy do Spółdzielni

Ludu Białostocki!

Państwo nasze bieżąca się z gruzów. Z trudu naszego i znoju powstałe P.O.S. i by żyć. Dobro kraju naszego zależy od sytuacji materialnej obywateli. Ciesz się z tego, że racjonalnie przez uczciwych obywateli nie powinno być. Niech każdy z nas będzie solidarny.

Białostocka Spółdzielnia Spożywców wypowiedziała walkę o poprawę doli mas pracujących.

Dla naszych członków wszystko, musi być dostarczone taniej. Walkę tę wygramy, gdy nas będzie więcej.

Obywatele! Zanim się masowo na członków Białostockiej Spółdzielni Spożywców. Udział i wpisowe wynosi tylko 105 zł. Zapisywać się można w każdym sklepie Spółdzielni w godzinach zajęć.

Obywatele! nie dajcie się wyzyskać spekulantom.

Spółdzielczość, to regulator cen.

Spółdzielczość, to droga do dobrobytu.

Spółdzielczość, to jest wszyscy.

ZARZĄD B. S. S.

Szkoły zawodowe w Białymstoku

Licium Rolniczo-hodowlane

Celem wykształcenia brakujących kadry technicznej w dziedzinie rolniczo-hodowlanej Białostocka Izba Rolnicza w porozumieniu z Kuratorium Białostockiego Okręgu Szkolnego przystąpiła do organizacji Liceum Rolniczo-hodowlanego w dzielnicy Dojlidy. Obecnym wójtą jest siły kierownicze i wykładowe, oraz przyjmuje się zgłoszenia kandydatów. Liceum w swoim programie nauczania będzie kładło specjalny nacisk na dziedzinę hodowli. Zapisywać się można już w Izbie Rolniczej przy ulicy Warszawskiej 18.

Jednocześnie przystąpiono do prac nad zorganizowaniem

Licium Ogrodniczego

które znajdzie pomieszczenie w dzielnicy Antoniak. Fundacyjny, zapoczątkowany zostały wstępne prace remontowe budynków oraz ustawienie grząd. Obszar gruntu około 10 ha po uprzednim przygotowaniu pozwoli na założenie ogrodów dla celów doświadczalnych i praktycznych.

Na odbytej w dniu 14 bm. konferencji przy udziale przedstawicieli ze Związku Ogrodników, Izby Rolniczej Kuratorium Okr. Szk. Zarzą-

Działalność Opieki Społecznej w Białymstoku

Wojewódzki Urząd Opieki Społecznej kontynuując prace pomocy dla biednej ludności miasta współpracuje ściśle z P.C.K. i Państwowym Urzędem do Spraw Repatriacji. W ramach swoich prac pomocy dla najbardziej potrzebujących się i utrzymuje szereg domów noclegowych, przytułków dla starców, schronisk sierocińców, burs i innych zakładów charytatywnych. Niezależnie od pomocy dla miejscowej ludności Urz. Op. Społ. wspomaga punkty etapowe dla repatriantów przy ul. Polnej 4, Kupieckiej 30 i Warszawskiej 57.

Aczkolwiek akcja charytatywna Opieki Społecznej jest ograniczona z powodu trudności natury gospodarczej, to jednak dzięki energii i inicjatywie kierownika, który rozpoczął prace prawie bez inwentarza kancelaryjnego — aparat pomocy funkcjonuje już sprawnie. Została zorganizowana pomoc dla dzieci, którym dotychczas wydano 20 kg.

cukru i 80 pudłeczek mleka skondensowanego, zorganizowano również przedszkola dla dzieci w wieku 3—7 lat oraz sierocińce dla niemowląt. W Supraślu znajduje się zakład gdzie 80 chłopców uczy się w warsztatach rzemiosła szewskiego. Przewidziane jest uruchomienie w najbliższym czasie warsztatów stolarskich i innych.

W trosce o podniesienie stanu zdrowotnego Wydz. Op. Społecznej przystąpiła do remontu pomocy dezynfekcyjnej, o którą dotąd, niestety, nie zatroszczyła się żadna z powołanych do tego instytucji. Na marginesie zaznaczyć wypada, że taka komora dezynfekcyjna przysłałaby się bardzo i znalazła swe zastosowanie przy łaźni miejskiej, gdzie przewija się dziennie tysiące ludzi, łaźni, a bez dezynfekcji nie spełni swego zadania.

Goście zagraniczni korzystali również z pomocy Białostockiej Opieki Społecznej. W ubiegłym miesiącu gościło tu korzystając noclegów i całodziennego utrzymania 4.000 francuzów, 1.029 wiołów, kilku nastu amerykańców, Anglików i Greków.

Ogrodnictwo na terenie miasta i powiatu

Na terenie miasta Białostockiego jest szereg ogrodów, które są wydzierżawiane poszczególnym obywatelom przez Zarząd Miejski na warunkach ustalonych przez odpowiednie przepisy. Przeważnie wydzierżawia się ogrody na przeciąg 1-go roku.

Ogrodnicy zatrudnieni w charakterze pracowników przy ogrodach miejskich jak również i ogrodnicy-dzierżawcy są przeszeni w Związku Zawodowym.

W związku ze zbliżającym się okresem wiosennym stała się aktualna już teraz sprawa zopatrzenia ogrodników w potrzebny inwentarz ogrodniczy i chemikalia.

Majutki państwowe otrzymały już okna inspektowe, maty i przystąpiły w pełni do pracy ogrodniczej. W najbliższym czasie przystąpi się do opryskiwania drzew, z chwilą gdy zostaną przydłone potrzebne chemikalia, o które teraz jest trudno. Gorzej przedstawia się sprawa z inwentarzem ogrodniczym, a zwłaszcza z końmi, których brak daje się ogrodnikom bardzo we znaki.

Izba Rolnicza wraz ze Związkiem Samopomocy Chłopskiej prowadzi obecnie intensywną propagandę po wsiach celem załadania indywidualnych gospodarstw ogrodniczo-warzywnych. Zaangażowani rolnicy otrzymają wszelką pomoc fachową w jaki sposób zakładać gospodarstwa warzywne. Akcją tą ma ważne znaczenie w ogólnym planie aprowizacji miasta, gdzie daje się odczuwać brak mięsa, które może być zastąpione częściowo większą konsumpcją jarzyn.

Są poważne nadzieje, że cel Izby Rolniczej, by każdy rolnik we wszystkich powiatkach województwa białostockiego przystąpił do zakładania ogrodnictwa warzywnego — ma możliwość szybkiej realizacji.

du Miejskiego i Samopomocy Chłopskiej postanowiono, że otwarcie roku szkolnego nastąpi w jesieni b. r. a nie jak poprzednio projektowano w pierwszych dniach kwietnia.

Określenie zostanie wykorzystany na przygotowanie ziemi pod ogrody, remont budynków szkolnych i gospodarczych, usuwanie gruzów oraz całkowite skompletowanie personelu łachowego. Przy liceum przewidziany jest internat dla uczniów.

Organizacja szkolnictwa zawodowego ma doniosłe znaczenie gdyż uzupełni braki fachowców w dziedzinie ogrodnictwa, przygotuje kadry odpowiednie instruktorów z tej dziedziny, tak ważnej w naszym życiu gospodarczym.

Z działalności Zw. S. Chł. w Śniadowie

W Śniadowie pow. Łomża została otwarta dzięki inicjatywie miejscowej ludności Spółdzielnia oparta na nowym Statucie Związku Samopomocy Chłopskiej.

Spółdzielnia ta objęła wszystkie działy życia gospodarczego: został otwarty sklep spożywczy Spółdzielnia objęła część młyną po byłym

właścicielu volksdeutschu uruchomiła piekarnię, objęła magazyn zbożowy, stara się o uzyskanie koncesji „sorterzarzy wódek”.

Ubiega się o stworzenie punktu maszynowego. Przystąpiła do remontu piętrowego budynku w którym ma znaleźć pomieszczenia Spółdzielni.

Investycje miejskie w Białymstoku

W ramach nakreślonego projektu odbudowy instytucji publicznych przystąpiono do odbudowy trzech ważnych obiektów miejskich: gimnazjum, świątynia Św. Rocha i teatru miejskiego. W chwili obecnej remontuje się kina, ogrody miejskie, dom dla starców przy ul. Sienkiewicza, w którym będzie siedziba Izby Rolniczej i Izby Chłopskiej.

W tym celu w komunikacji miejskiej, które zostały roboty przy pracach jezdni, chodników i t. p. Izba Rolnicza i Izba Chłopska prowadzi prace remontowe. W tym celu w komunikacji miejskiej, które zostały roboty przy pracach jezdni, chodników i t. p. Izba Rolnicza i Izba Chłopska prowadzi prace remontowe.

